

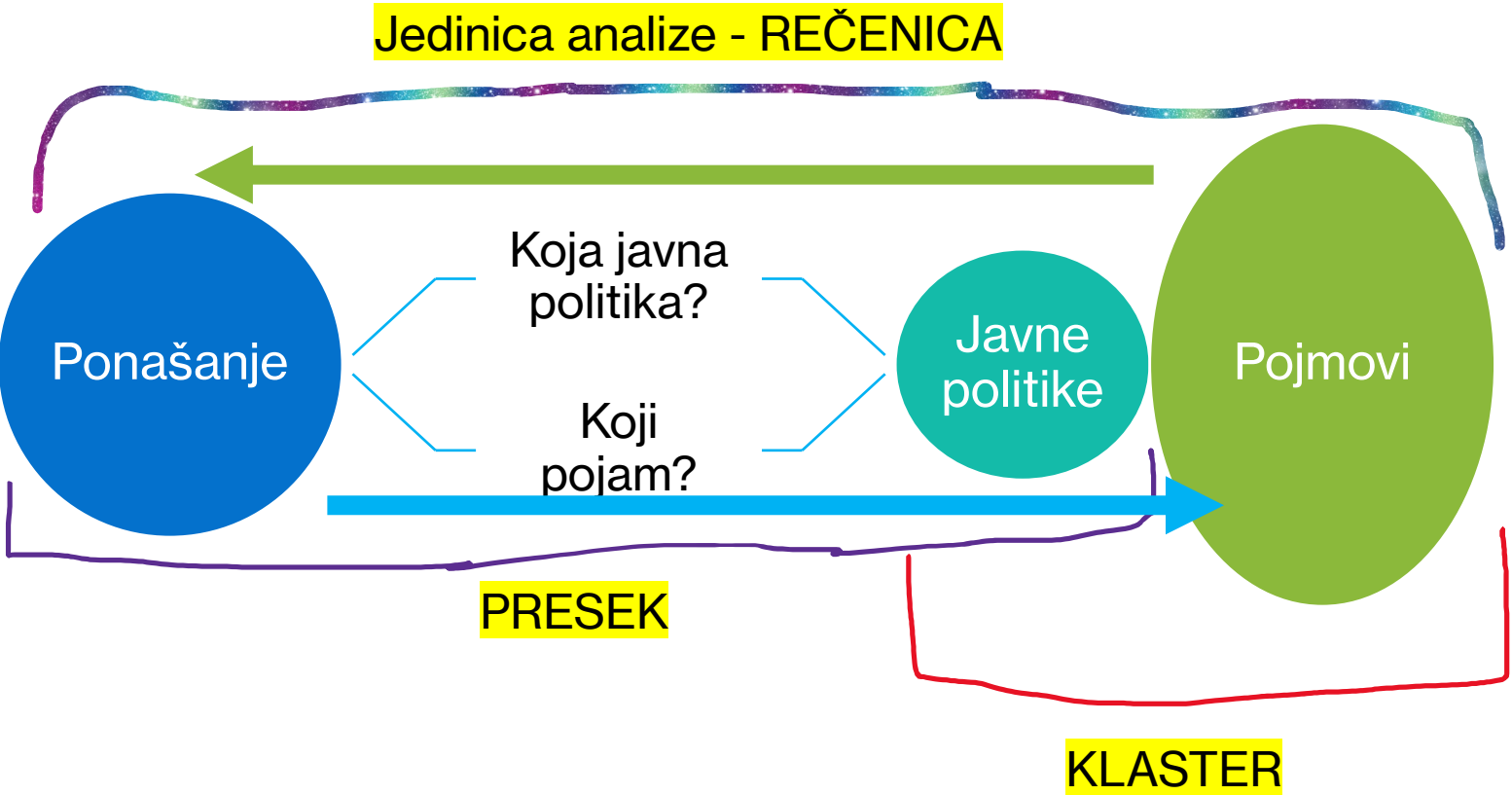
Obligacija: domen i klaster

Prof. dr Bojan Vranić
bojan.vranic@fpn.bg.ac.rs

Koraci analize

Obligacija: šta je to?

- Svakodevne *dužnosti*
  - Džon Dan: obligacija kao pitanje dobrih razloga za moralna ograničenja
  - Logička analiza: obligacija je klaster pojmova čiji je opseg vezan za moralno procenjivanje, odnosno, za vrednosti dobro/loše
  - Ideologije: davanje instrukcija za prihvatanje nekog poretka
  - Obligacija je pitanje *legitimacije autoriteta*
-

Obligacija: šta je to?

- Beran i Dan: država i obligacija su u korelaciji
  - Ukoliko postoji autoritet države A, iz toga sledi da mora postojati neko (građani B, C... N) ko taj autoritet poštuje
  - Problem egzistencijalnog kvantifikatora: “mora postojati”, “nužno postoji”
  - Imamo li obavezu da poštujemo autoritet države?
-

Obligacija: šta je to?

- Obligacije su imperativi
- Imperativi nemaju smisao – ne mogu biti istiniti ili lažni
- Obligacija je sud ubeđivanja ili obavezivanja na nešto
- Koekstenzivni odnos - ukoliko postoji autoritet države A, on svojim značenjem odgovara verovanju građana (B, C...N) da obligaciono ponašanje X ima značenje legitimnog državnog autoriteta Y.
- Autoritet države A i obligaciono ponašanje X referiraju na isti klaster imperativa koji nazivamo obligacijom

Domen: obligaciono ponašanje

- Tipovi ponašanja:
    - *Pristanak*. Postoji istorijski momenat u kome su se građani obavezali da će poštovati zakone političke zajednice. Takav pristanak je transgeneracijski i podrazumeva demokratiju mrtvih, živih i nerođenih.
    - *Korist*. Poštovanje zakona donosi više koristi nego štete, odnosno, nepoštovanje zakona nanosi štetu. Problem: Nozиков argument javne zabave.
-

Domen: obligaciono ponašanje

- Tipovi ponašanja:
    - *Pravičnost.* Država ima pravo da nas natera na odeređeno ponašanje ukoliko to ponašanje vodi uvećanju opšteg dobra. To je pitanje pravedne raspodele (npr. porez, eksproprijacija).
    - *Prirodna dužnost.* Samo je država garant prirodnog prava, samim tim smo dužni da poštuujemo njene zakone. Ovde je problem relacija: prirodna prava su dužnost prema sebi.
-

Domen: obligaciono ponašanje

- Tipovi ponašanja:
  - *Samarićansko ponašanje*. Dužni smo da poštujemo državu jer je ona jedini autoritet koji nas može izbaviti iz naizgled beznadežnih situacija („dobri Samarićanin“).

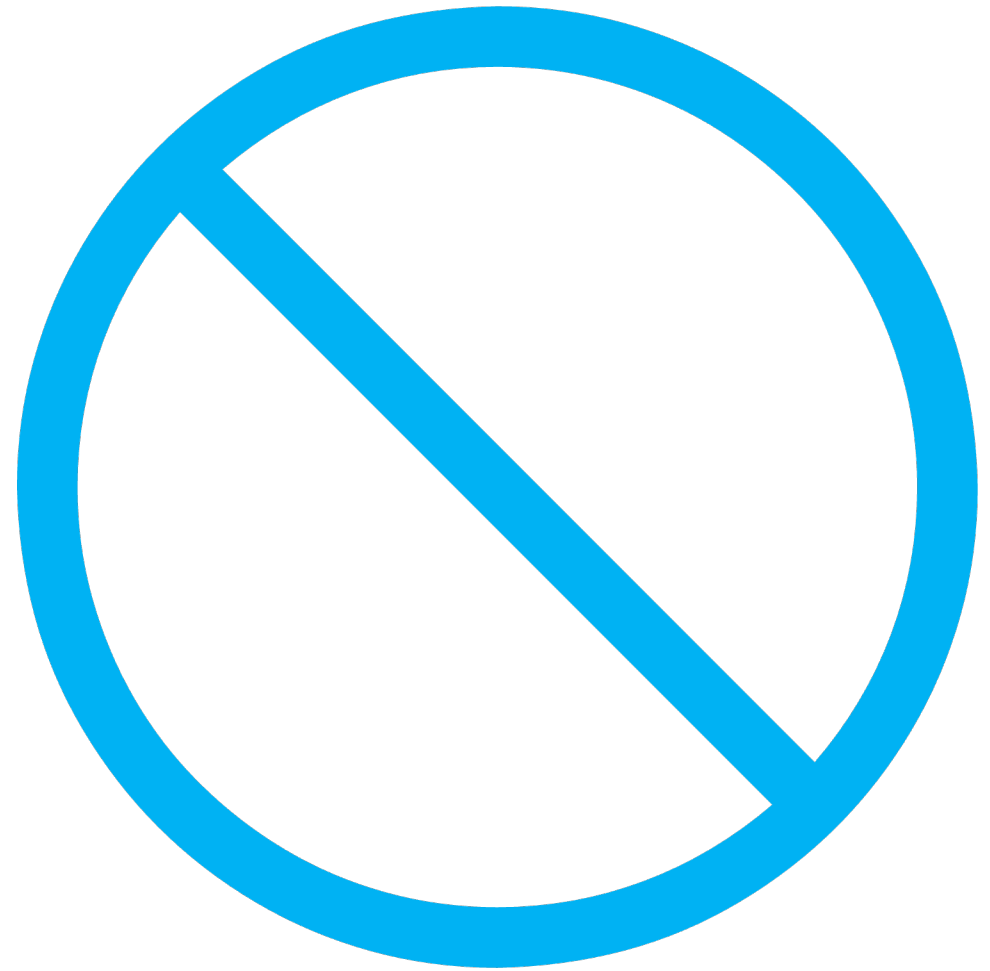

Klaster: sloboda i obliigacija

✦ Negativna sloboda:

- ✦ Minimalna sloboda, sloboda od...
- ✦ Da li su samo superheoriji slobodni?
- ✦ Sloboda od spoljašnjih uticaja;
- ✦ Granice: tuđa sloboda.

Klaster: sloboda i obliigacija

✦ Pozitivna sloboda:

- ✦ Autonomija, sloboda za, sloboda da...
  - ✦ Želim da budem sam svoj gospodar;
  - ✦ Sloboda da postanem ono što želim;
  - ✦ Građanska sloboda;
  - ✦ Granice: samonametnute.
-

Klaster: jednakost i obligacija

- Društvena jednakost;
  - Liberalizam: jednakost šansi ili pravna jednakost;
  - Socijalizam: jednakost ishoda ili moralna jednakost;
  - Društvena jednakost vodi saradnji i afirmaciji ideala bratstva;
  - Socijalistička pravda: „Od svakoga prema sposobnostima, svakome prema potrebama.“
  - Pravda kao prenos sistema vlasništva nad sredstvima za proizvodnju – zajedničko vlasništvo;
-

Javne politike: država

- Minimalna država: “Noćni čuvar”;
  - Osnovna svrha države: sigurnost
    - Zaštita telesnog integriteta;
    - Pravna zaštita;
  - Javno dobro.
-

Javne politike: država

- Diktatura proleterijata;
  - Revolucija i ukudatanje kapitalističke dominacije
  - Eksproprijacija
  - Progresivni porezi
  - Ukudanje dečijeg rada i obavezno školovanje
  - Ukidanje buržoaske porodice
-

Ispitna pitanja

12. Šta je politička obligacija?
  13. Obligaciono ponašanje: pristanak
  14. Obligaciono ponašanje: korist
  15. Obligaciono ponašanje: pravičnost
  16. Obligaciono ponašanje: prirodna dužnost
  17. Obligaciono ponašanje: samarićansko ponašanje
  18. Klaster obligacije: sloboda
  19. Klaster obligacije: jednakost
  20. Javne politike obligacije: minimalna država
  21. Javne političke obligacije: diktatura proleterijata
-